

ادراک دانشجویان دانشگاه‌های سبزوار از تأثیرات داوطلبی در رویدادهای ورزشی و غیرورزشی

الله فهیمی‌نژاد^{*} - محمد رضا معین‌فرد^۲ - پروین شوشی‌نسب^۳ - علی فهیمی‌نژاد^۴

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه حکیم سبزواری، سبزوار، ایران ۲، ۳. استادیار گروه علوم ورزشی، دانشگاه حکیم سبزواری، سبزوار، ایران ۴. استادیار گروه تربیت بدنی، دانشگاه آزاد اسلامی شهرود، شهرود، ایران

(تاریخ دریافت: ۱۱ / ۰۸ / ۱۳۹۴ ، تاریخ تصویب: ۱۷ / ۰۳ / ۱۳۹۵)

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی ادراک دانشجویان دانشگاه‌های سبزوار از تأثیرات داوطلبی در رویدادهای ورزشی و غیرورزشی بود. پژوهش حاضر توصیفی- پیمایشی بود که به صورت میدانی انجام گرفت. نمونه آماری ۴۰۰ نفر بود. ابزار جمع‌آوری اطلاعات، پرسشنامه میلر (۲۰۱۳) بود که تغییراتی اعمال و سؤالاتی به آن اضافه شد. روایی صوری و محتوایی و روایی سازه پرسشنامه تأیید شد. به منظور بررسی پایایی پرسشنامه نیز از آلفای کرونباخ استفاده شد ($\alpha = 0.885$). برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون t و MANOVA و آزمون تعییی توکی استفاده شد. نتایج نشان داد که بین ادراک دانشجویان داوطلب از تأثیرات داوطلبی، سرمایه اجتماعی و فیزیکی- اقتصادی در رویدادهای ورزشی و غیرورزشی تفاوت معناداری وجود داشت، ولی در سرمایه فرهنگی و انسانی تفاوتی دیده نشد. جنسیت دانشجویان داوطلب بر سرمایه‌های انسانی، اجتماعی، فیزیکی- اقتصادی و فرهنگی تفاوت معناداری نداشت. سن دانشجویان داوطلب در گروه رویدادهای ورزشی در سرمایه فیزیکی- اقتصادی و فرهنگی و در گروه غیرورزشی در سرمایه فیزیکی- اقتصادی تفاوت معناداری داشت. فعالیت‌های داوطلبانه ورزشی تأثیرات بیشتری نسبت به فعالیت‌های داوطلبانه غیرورزشی دارد که احتمالاً این مسئله به دلیل ماهیت ورزش است. مدیران و برنامه‌ریزان با ایجاد فرصت‌هایی برای اجرای فعالیت‌های داوطلبی، باید رضایت داوطلبان از سنین و جنسیت‌های مختلف را جلب کنند.

واژه‌های کلیدی

ادراک، تأثیرات، داوطلب، داوطلبی، رویدادهای ورزشی.

مقدمه

ما هنوز نهضت داوطلبی رونق نگرفته است (۹) و این مسئله‌ای است که جای نقد و بحث فراوان دارد، چراکه شواهد گویای ضعف جدی کشور ما در زمینه به کارگیری و حفظ نیروهای داوطلبی است. از طرفی، چلدورای^۱ در سال ۲۰۰۶ با بررسی ویژگی‌های غیراقتصادی داوطلبان، بیان می‌کند بهدلیل اینکه داوطلبان هیچ‌گونه وابستگی مالی به سازمان‌ها ندارند، قادر به ارزیابی دقیق و عینی از سازمان‌های ورزشی هستند. این نقش داوطلبان به سازمان‌های ورزشی کمک می‌کند تا در مسیر صحیح گام بردارند و ادامه حیات دهند (۳). امروزه نیاز روزافزونی به حضور داوطلبان برای کمک به توسعه ورزش خصوصاً ورزش‌های تفریحی وجود دارد؛ به همین دلیل در تحلیل منابع انسانی، توجه مسئولان و برنامه‌ریزان ورزشی به داوطلبان، بهمنظور توسعه و تعمیم ورزش و اجرای برنامه‌های ورزشی، روزبه‌روز در حال افزایش است (۸) که این امر به‌وضوح بیانگر اهمیت حضور داوطلبان به‌خصوص در زمینه‌های ورزشی است. شایان ذکر است که نرخ مشارکت ورزشی، اغلب در میان گروههای سنی جوان‌تر بیشتر از میانسالان و افراد مسن‌تر است؛ با این حال داوطلب ورزشی بودن در افراد بین ۳۰ تا ۵۰ سال بیشتر است (۸). از نظر فردی عوامل متعددی از جمله جنسیت، سن، تحصیلات و درآمد، ممکن است بر تصمیم افراد برای داوطلب شدن اثرگذار باشد (۲۳).

با مرور پژوهش‌های پیشین می‌توان دریافت تحقیقات در زمینه ادراک داوطلبان بسیار محدود است و بیشتر مطالعات موجود در بخش غیرورزشی انجام گرفته که بیشتر بر متغیر سرمایه اجتماعی داوطلبان تمرکز کرده‌اند که این امر لزوم توجه به تأثیرات داوطلبی را روشن می‌کند. خیرخواه (۱۳۹۰) رشتۀ تحصیلی را در میزان

داوطلبان نه تنها مهم‌ترین و قدرتمندترین منبع انسانی برای جوامع به‌شمار می‌آیند، بلکه بنیاد و اساس موفقیت در بسیاری از امور نیز تلقی می‌شوند (۱۵)، تا جایی که کشورها تا حد زیادی به‌علت ارتباط و همبستگی مردم از طریق فعالیت‌های داوطلبانه به پیشرفت رسیده‌اند (۱۱)، به‌طوری‌که می‌توان گفت فعالیت‌های داوطلبانه به ارزشی جهانی تبدیل شده و مسئله مهمی برای دولت و جامعه است (۱۸). محبوبیت فعالیت‌های داوطلبانه در طول دهه گذشته افزایش چشمگیری داشته است. این فعالیت‌ها در اشکال مختلفی مانند کوتاه‌مدت و بلند‌مدت، رسمی یا غیررسمی وجود دارد و افراد در هر سنی (بزرگسال یا کودک و غیره) به این نوع فعالیت‌ها می‌پردازند (۱۹). مطابق معیارهای سازمان ملل متحد در سال ۲۰۰۱، فعالیت‌های داوطلبانه باید در درجه اول برای کسب منفعت اقتصادی انجام نگرفته باشد، براساس اراده شخص باشد (ارادی باشد) و فواید بسیاری برای شخص ثالث و افراد داوطلب به ارمغان آورد (۱۷). یکی از عرصه‌های بسیار مهم فعالیت داوطلبان، ورزش و تربیت بدنی است (۵). در صنعت ورزش، داوطلب شدن از لحاظ اقتصادی و غیراقتصادی دارای اهمیت فراوانی است (۳). به‌طوری‌که در سال ۲۰۱۴ ارزش اقتصادی فعالیت‌های داوطلبانه ۴/۹ میلیارد دلار برآورد شده است (۱۶). براساس آمار و اطلاعات موجود ارزش سالانه فعالیت‌های داوطلبانه در ورزش ایرلند بین ۳۲۲ تا ۵۸۲ میلیون دلار بوده است که این موضوع بیانگر اهمیت دادن و تأکید بر نقش و ارزش ویژه فعالیت‌های داوطلبانه در ورزش است (۲۲)؛ ازین‌رو می‌توان بیان کرد که استفاده از داوطلبان در ورزش، منافع مادی بسیاری را برای سازمان‌های ورزشی به ارمغان خواهد آورد (۶) و به‌عبارتی می‌توان از داوطلبان به عنوان سرمایه اقتصادی یاد کرد. این در حالی است که در کشور

1. Chelladoraei

می‌دهد که تجارب ورزشی دوران کودکی و جوانی افراد را مستعد داوطلب شدن می‌کند و داوطلبان براساس تجارب مشتبث قبلی خود (۱۵) مثل داشتن احساس بهتر نسبت به خود و کار خود، لذت بردن از تعامل با افراد دیگر، کسب تجربه از فعالیتهای داوطلبانه خود (۱۶) خواستار همکاری بودن، البته به طور حتم بدون داشتن تجربه‌های داوطلبی، داوطلب شدن به سختی صورت می‌گیرد، زیرا سازمان‌ها رغبتی به جذب افراد بی‌تجربه نشان نمی‌دهند (۱۵). اطلاعات موجود نشان می‌دهد که مدیران ورزشی همواره در صدد یافتن و جذب داوطلبان بیشتری هستند؛ یکی از راه‌های حفظ داوطلبان، شناخت مدیران ورزشی و غیرورزشی از ادراک دانشجویان درباره تأثیرات داوطلبی در رویدادهای ورزشی و غیرورزشی است. این شناخت به مدیران کمک می‌کند تا برداشت‌ها، تفسیر و تعبیر داوطلبان را از شرایط موجود بدانند و در جهت بهبود شرایط برآیند و از این طریق سبب ماندگاری داوطلبان در سازمان‌ها شوند. این مسئله ضرورت اجرای این تحقیق را آشکار می‌کند. همچنین نبود برنامه‌ریزی مستمر برای تبلیغات و اطلاع‌رسانی مؤثر از تأثیرات داوطلبی نیاز به تحقیقات بیشتر و هدفمند را نشان می‌دهد. از سوی دیگر با مرور پژوهش‌های پیشین می‌توان دریافت که تحقیقات بسیار محدودی در زمینه نهضت داوطلبی در ایران انجام گرفته است. فواید مختلفی که فعالیتهای داوطلبانه بخوبی در ورزش دارند، ضرورت پژوهش در این حیطه و شناخت عوامل مرتبط با آن را نشان می‌دهد تا بتوان با اتکا به نتایج تحقیق حاضر در وهله نخست نهضت داوطلبی را در کشور گسترش داد و سپس از فواید نهضت داوطلبی برای پیشرفت جامعه استفاده کرد. تحقیق حاضر نخستین پژوهشی است که در حوزه ادراک داوطلبان از تأثیرات فعالیتهای داوطلبانه انجام می‌گیرد که امید است بتواند بر غنای منابع موجود در این زمینه بیفزاید. در

کسب سرمایه اجتماعی متفاوت داشت (۷). بولت^۱ (۲۰۱۳) بیان کرد داشتن یک بیماری و معلولیت موجب کاهش سرمایه اجتماعی می‌شود (۱۰) و اینف^۲ (۲۰۱۱) سهم مردان و زنان در فعالیتهای داوطلبانه را یکسان دانست (۱۴). در تحقیقاتی، بولت (۲۰۱۳) و افروزه و همکاران (۱۳۹۰) اظهار کردند که سرمایه اجتماعی زنان بیشتر از مردان است (۱۰، ۱) و در تحقیق دلانی و فاهی^۳ (۲۰۰۵) نتیجه‌های مغایر این تحقیقات بیان شده است (۱۳). اندام و همکاران (۱۳۹۱) و اسوینسون^۴ (۲۰۰۶) طی تحقیقاتی بیان کردند فعالیتهای داوطلبانه می‌تواند فواید بسیاری داشته باشد که از آن جمله می‌توان به بهبود اعتماد بنفس، کاهش انزوای اجتماعی، اضطراب و افسردگی و افزایش ارتباطات اجتماعی، شادی و رضایت از زندگی اشاره کرد که با سلامت جسمانی و افزایش طول عمر ارتباط دارد (۲۱، ۲). براساس تحقیقات کولنر^۵ (۲۰۰۵) و دلانی و فاهی (۲۰۰۵) ورزش نسبت به سایر مولدهای سرمایه اجتماعی بیشتر موجب کنار هم آوردن افراد، افزایش اعتماد به نفس، بهبود کیفیت زندگی، مقابله با تنهایی و انزوای اجتماعی، کاهش اختلافات نژادی و فرهنگی در جامعه می‌شود (۱۲، ۱۳). همچنین مستحفظیان و همکاران (۲۰۱۲) بیان کردند داوطلبان برای تسهیل فرایند بلوغ به فعالیتهای داوطلبانه روی می‌آورند (۲۰). با توجه به تأثیر فعالیتهای داوطلبانه (بهویژه در ورزش) بر افراد، حفظ و جذب داوطلبان و مدیریت و برنامه‌ریزی صحیح و هدفمند به منظور استفاده از این نهضت، آگاهی کافی از تأثیرات داوطلبی برای داوطلبان شایان توجه است. تحقیقات هان^۶ (۲۰۰۷) نشان

1. Bolt

2. Einolf

3. Delaney, Fahey

4. Swinson

5. Coalter

6. Han

برای تأیید روایی سازه پرسشنامه از تحلیل عاملی تأییدی مبتنی بر مدل معادلات ساختاری استفاده شد و نتایج تحلیل عاملی این مدل با توجه به جدول ۱ نشان داد که این مدل از برازنده‌گی برخوردار بوده و کلیه اعداد و پارامترهای مدل همگی نشان‌دهنده برازنده‌گی و تناسب قابل قبول و عالی مدل است.

نتایج حاصل از بار عاملی و شاخص α حاکی از وجود رابطه معنادار بین سؤالات و مؤلفه‌های مربوطه است، به‌طوری‌که تمامی متغیرهای مشاهده شده (سؤالات) قادر به پیشگویی مؤلفه‌های خود هستند، که پس از تجزیه و تحلیل پرسشنامه تحقیق براساس بار عاملی و شاخص α ، بهترین پیشگوکننده تأثیرات داوطلبی به‌ترتیب عبارت‌اند از: سرمایه انسانی (۰/۹۶ و ۰/۹۴)، سرمایه اجتماعی (۰/۸۱ و ۱۴/۳۴)، سرمایه فیزیکی-اقتصادی (۰/۷۸ و ۰/۹۸)، و سرمایه فرهنگی (۰/۵۴ و ۱۱/۹۶).

مجموع، با توجه به تأثیرات داوطلبی به‌خصوص در ورزش و انگیزه‌های داوطلبان برای اجرای فعالیتها و با عنایت به اینکه راهکارهای علمی و عملی برای حفظ داوطلبان و توسعه فعالیتهای داوطلبانه به‌خصوص در ورزش برای ارائه خدمات بهتر و دقیق‌تر و ... مستلزم آگاهی از میزان ادراک افراد از تأثیر اجرای فعالیتهای داوطلبانه در رویدادهای ورزشی و سایر فعالیتها بوده است و با توجه به ماهیت ورزش و تأثیرات فعالیتهای داوطلبانه، در پژوهش حاضر در نظر است به این پرسش پاسخ داده شود که ادراک دانشجویان از تأثیرات داوطلبی در رویدادهای ورزشی و غیرورزشی چگونه و به چه حد است؟

روش تحقیق

تحقیق حاضر پژوهشی توصیفی پیمایشی بود. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان دانشگاه‌های سیزوار بود که دست‌کم یک تجربه مشارکت داوطلبانه در فعالیتهای اجتماعی، فرهنگی، ورزشی و غیره را در دو سال گذشته داشتند و نمونه آماری این تحقیق به صورت کل شمار و هدفمند انتخاب شد که در نهایت ۴۰۰ پرسشنامه که به درستی تکمیل شده بودند تجزیه و تحلیل آماری شدند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات در این تحقیق پرسشنامه میلر^۱ (۲۰۱۳) بود (۱۹) که مطابق با جامعه مورد نظر بومی‌سازی شد. برای تعیین روایی صوری و محتوایی، این پرسشنامه بین ۱۲ نفر از استادان و متخصصان مدیریت ورزشی توزیع و پس از دریافت نظر استادان و متخصصان، نظرها و پیشنهادهای آنها در پرسشنامه مقدماتی لحاظ شد. متغیرهای اصلی این پژوهش شامل چهار مورد از تأثیرات داوطلبی شامل سرمایه انسانی، سرمایه اجتماعی، سرمایه فیزیکی و اقتصادی، و سرمایه فرهنگی و در برگیرنده ۳۱ گویه در قالب چهار سرمایه اصلی است.

1. Miller

جدول ۱. مقادیر شاخص‌های برازش الگوی تحلیل عاملی تأییدی ادراک دانشجویان از تأثیرات داوطلبی

مقادیر استاندارد	مقادیر مشاهده شده	شاخص‌های برازش
۱۲۵۶/۳۷		مجدور کای دو
۴۳۲		درجه آزادی (df)
۰/۰۰۱		سطح معناداری (p)
کمتر از ۳	۲/۹	نسبت مجدور کای دو به درجه آزادی
بزرگ‌تر/۵	۰/۸۳	شاخص نیکوبی برازش (GFI)
بین صفر و یک	۰/۹۱	شاخص برازش تاکر لویس یا غیرهنجاري بنتلر بونت (TLI/NNFI)
بین صفر و یک	۰/۹۱	شاخص برازش مقیاس‌های بنتلر (CFI)
کمتر از ۰/۰۸۹	۰/۰۶۹	شاخص ریشه میانگین مجدور برآورد تقریب (RMSEA)
بزرگ‌تر/۵	۰/۷۲	شاخص نیکوبی برازش مقتضد (PGFI)
بزرگ‌تر/۵	۰/۸۱	شاخص برازش هنجارشده مقتضد (PNFI)

نتایج و یافته‌های تحقیق

بررسی مشخصات جمعیت‌شناختی آزمودنی‌های تحقیق در جدول ۲ نشان داده شده است.

برای تأیید پایایی (همسانی درونی) پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که نتایج ضریب آلفای کرونباخ در خرد مقیاس سرمایه انسانی ۰/۷۳، سرمایه اجتماعی ۰/۰۷۸، سرمایه فیزیکی-اقتصادی ۰/۸۰، سرمایه فرهنگی ۰/۶۷ و پایایی کل پرسشنامه ۰/۸۸۵ است.

به منظور استفاده از روش‌های آماری مناسب، ابتدا پیش‌فرض‌های ورود به نوع آزمون بررسی شد. چون متغیرهای تحقیق از نوع فاصله‌ای است، به این منظور از آزمون کولموگروف- اسمیرنوف^۱ برای بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها استفاده شد که نشان داد داده‌ها نرمال نیستند؛ اما زمانی که حجم داده‌ها به اندازه کافی بزرگ باشد، بنا به قضیه حد مرکزی این شرط لازم نیست و می‌توان آزمون‌های معناداری میانگین‌ها را انجام داد. به همین سبب برای تعیین تفاوت بین میانگین‌گروه‌ها از آزمون t مستقل و MANOVA و همچنین برای بررسی تفاوت گروه‌های مختلف پاسخ‌دهنده از آزمون تعییبی توکی استفاده شد. در تحقیق حاضر برای محاسبات آماری از نرم‌افزار LISREL ۱۶ و SPSS ۸/۵ استفاده شد.

1. Kolmogorov-Smirnov

جدول ۲. ویژگی‌های جمعیت شناختی آزمودنی‌های تحقیق بر حسب سن، جنسیت و رشته تحصیلی

		فراآنی	درصد فرااآنی	سن	درصد	فراآنی	رشته تحصیلی
۳۱	تربيت بدني	۱۰/۳	کمتر از ۲۰ سال	۵۹/۴	۹۲	مرد	
۶۹	ساير رشته ها	۸۳/۹	۲۰ تا ۲۵ سال	۴۰/۶	۶۳	زن	
-	-	۵/۸	بیشتر از ۲۶ سال	-	-	-	ورزشی
۱۰۰	کل	۱۰۰	کل	۱۰۰	۱۵۵	کل	
۱/۶	تربيت بدني	۹/۴	کمتر از ۲۰ سال	۴۰/۴	۹۹	مرد	
۹۸/۴	ساير رشته ها	۷۸/۴	۲۰ تا ۲۵ سال	۵۹/۶	۱۴۶	زن	غیرورزشی
-	-	۱۲/۲	بیشتر از ۲۶ سال	-	-	-	
۱۰۰	کل	۱۰۰	کل	۱۰۰	۲۴۵	کل	

جدول ۳. مقایسه تأثیرات داوطلبی و متغیرهای آن بین داوطلبان ورزشی و غیرورزشی

نتیجه	p	t	df	داوطلبان ورزشی		غیرورزشی		تأثیرات داوطلبی
				n	$\bar{X} \pm SD$	n	$\bar{X} \pm SD$	
تفاوت معنادار آماری وجود دارد	.۰۰۰۷	۲/۷۲۹	۳۹۸	۲۴۵	۳/۸۴±۰.۳۱۱	۱۵۵	۳/۹۳±۰.۲۹۳	تأثیرات داوطلبی
تفاوت معنادار آماری وجود ندارد	.۰۰۷۲	۱/۸۰۴	۳۹۸	۲۴۵	۳/۴۸±۰.۳۳۱	۱۵۵	۳/۵۴±۰.۳۳۶	سرمایه انسانی
تفاوت معنادار آماری وجود دارد	.۰۰۰۶	۲/۷۵۸	۳۹۸	۲۴۵	۳/۹۰±۰.۴۶۳	۱۵۵	۴/۰۲±۰.۴۲۲	سرمایه اجتماعی
تفاوت معنادار آماری وجود دارد	.۰۰۰۷	۲/۷۳۵	۳۹۸	۲۴۵	۳/۷۸±۰.۳۸۹	۱۵۵	۳/۸۹±۰.۳۷۲	سرمایه فیزیکی و اقتصادی
تفاوت معنادار آماری وجود ندارد	.۰۵۴۹	.۰۶	۳۹۸	۲۴۵	۳/۸۹±۰.۴۰۶	۱۵۵	۳/۹۱±۰.۳۹۰	سرمایه فرهنگی

متوسط، و اگر $0/14$ یا بیشتر باشد، اثر آن زیاد (بزرگ) می‌باشد (۴). با توجه به محاسبات انجام گرفته، مقدار معناداری عملی $0/018$ به دست آمد که بیانگر این است که تأثیر نوع فعالیت بر میزان ادراک دانشجویان داوطلب (ورزشی و غیرورزشی) کم است.

$$\frac{t^2}{t^2 + (n_1 + n_2 - 2)} = 0/018 \quad \text{مجذور اتا (۴)}$$

در جدول ۳، مقایسه تأثیرات داوطلبی و متغیرهای آن بین داوطلبان ورزشی و غیرورزشی نشان داده شده است. همان‌طور که دیده می‌شود تأثیرات داوطلبی در دو گروه تفاوت معناداری دارند و در بین متغیرهای سرمایه اجتماعی و فیزیکی-اقتصادی در دو گروه، تفاوت معناداری مشاهده می‌شود.

برای پیدا کردن معناداری عملی (مقدار تأثیر واقعی) از مجذور اتا استفاده شد. کوهن^۱ (۱۹۹۸) برای تعیین میزان معناداری عملی بیان کرد اگر مقدار مجذور اتا $1/0$ باشد، اثر کم (کوچک)، و اگر $0/06$ باشد، اثر

1. Cohen

جدول ۴. نتایج آزمون مانوا برای مقایسه بین سرمایه‌های انسانی، اجتماعی، فیزیکی-اقتصادی و فرهنگی با جنسیت دانشجویان داوطلب

گروه	متغیر وابسته	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معناداری
داوطلبان (به‌طور کل)	سرمایه انسانی	۰/۰۴۶	۱	۰/۰۴۶	۰/۴۰۹	۰/۵۲۳
	سرمایه اجتماعی	۰/۰۲۸	۱	۰/۰۲۸	۰/۱۳۷	۰/۷۱۱
	سرمایه فیزیکی و اقتصادی	۰/۰۰۳	۱	۰/۰۰۳	۰/۰۱۷	۰/۸۹۶
	سرمایه فرهنگی	۰/۰۰۲	۱	۰/۰۰۲	۰/۰۱۴	۰/۹۰۷
ورزشی	سرمایه انسانی	۰/۰۲۲	۱	۰/۰۲۲	۰/۱۹۶	۰/۶۵۸
	سرمایه اجتماعی	۰/۳۱۱	۱	۰/۳۱۱	۱/۷۵۸	۰/۱۸۷
	سرمایه فیزیکی و اقتصادی	۰/۰۹۳	۱	۰/۰۹۳	۰/۶۷۴	۰/۴۱۳
	سرمایه فرهنگی	۰/۰۰۷	۱	۰/۰۰۷	۰/۰۴۸	۰/۸۲۷
غیرورزشی	سرمایه انسانی	۰/۰۹۲	۱	۰/۰۹۲	۰/۸۳۹	۰/۳۶۱
	سرمایه اجتماعی	۰/۱۳۳	۱	۰/۱۳۳	۰/۶۲۱	۰/۴۳۲
	سرمایه فیزیکی و اقتصادی	۰/۰۰۳	۱	۰/۰۰۳	۰/۰۲۲	۰/۸۸۳
	سرمایه فرهنگی	۰/۰۰۵	۱	۰/۰۰۵	۰/۰۳۱	۰/۸۶۱

تحلیل واریانس چندمتغیری (مانوا) در گروه داوطلبان رویدادهای ورزشی و سایر فعالیتها نشان داد که اثر جنسیت بر بعضی از متغیرها هم معنادار نشد.

با توجه به جدول ۴ نتایج آزمون تحلیل واریانس چندمتغیری (مانوا) در گروه دانشجویان داوطلب (به‌طور کل) نشان داد که اثر جنسیت بر بعضی از متغیرها هم معنادار نشد. همچنین با توجه به جدول ۴ نتایج آزمون

جدول ۵. نتایج آزمون مانوا برای مقایسه بین سرمایه انسانی، اجتماعی، فیزیکی-اقتصادی و فرهنگی با سن دانشجویان داوطلب

گروه	متغیر وابسته	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معناداری
ورزشی	سرمایه انسانی	۰/۲۴۳	۲	۰/۱۲۲	۱/۰۸۰	۰/۳۴۲
	سرمایه اجتماعی	۰/۴۹۶	۲	۰/۲۴۸	۱/۴۰۲	۰/۲۴۹
	سرمایه فیزیکی و اقتصادی	۱/۶۱۲	۲	۰/۸۰۶	۶/۲۳۰	۰/۰۰۳
	سرمایه فرهنگی	۱/۶۳۷	۲	۰/۸۱۹	۵۰/۷۱۸	۰/۰۰۴
غیرورزشی	سرمایه انسانی	۰/۳۰۹	۲	۰/۱۵۴	۱/۴۱۲	۰/۲۴۶
	سرمایه اجتماعی	۰/۵۴۷	۲	۰/۲۷۴	۱/۲۷۹	۰/۲۸۰
	سرمایه فیزیکی و اقتصادی	۱/۰۰۵	۲	۰/۵۰۳	۳/۳۷۹	۰/۰۳۶
	سرمایه فرهنگی	۰/۰۰۸	۲	۰/۰۰۴	۰/۰۲۵	۰/۹۷۶
داوطلبان (به‌طور کل)	سرمایه انسانی	۰/۰۹۴	۲	۰/۰۴۷	۰/۴۲۰	۰/۶۵۷
	سرمایه اجتماعی	۰/۲۰۶	۲	۰/۱۰۳	۰/۵۰۴	۰/۶۰۴
	سرمایه فیزیکی و اقتصادی	۰/۵۸۵	۲	۰/۲۹۳	۱/۹۷۵	۰/۱۴۰
	سرمایه فرهنگی	۰/۵۸۶	۲	۰/۲۹۳	۱/۸۴۱	۰/۱۶۰

فیزیکی- اقتصادی و فرهنگی معنادار شد. در گروه داوطلبان غیرورزشی اثر سن بر متغیرهای سرمایه فیزیکی- اقتصادی معنادار شد، بدین سبب از آزمون تعقیبی توکی برای تعیین تفاوت بین دو گروه استفاده شد.

با توجه به جدول ۵ نتایج آزمون تحلیل واریانس چندمتغیری (مانوا) در گروه داوطلبان (به طور کل) نشان داد که اثر سن بر بعضی از متغیرها هم معنادار شد. همچنین با توجه به جدول ۵ نتایج آزمون تحلیل واریانس چندمتغیری (مانوا) نشان داد که در گروه داوطلبان رویدادهای ورزشی، اثر سن بر متغیرهای سرمایه

جدول ۶. آزمون تعقیبی توکی، بررسی محل تفاوت سرمایه فیزیکی- اقتصادی و فرهنگی با سن داوطلبان

گروه	متغیر وابسته	سن	p
ورزشی	سرمایه فیزیکی- اقتصادی	۲۵ تا ۲۰ با	۰/۰۰۴
ورزشی	سرمایه فرهنگی	۲۵ تا ۲۰ با	۰/۰۰۳
غیرورزشی	سرمایه فیزیکی- اقتصادی	۲۰ تا ۲۵ با به بالا	۰/۰۳۹

داوطلبانه را در ک کردند. این تفاوت شاید به دلیل ماهیت ورزش است که موجب جمع‌گرایی، کمک به ساخت جامعه، ساخت هویت فردی و اجتماعی، بهبود کیفیت زندگی، تعلق به گروه و ... می‌شود و با یافته‌های کولتر (۲۰۰۵) همخوانی دارد (۱۲)؛ ولی تفاوت آن بین دو گروه داوطلبان رویدادهای ورزشی و سایر فعالیت‌ها از نظر کاربردی کوچک است (۰/۰۱۸)، که می‌توان گفت فعالیت‌های داوطلبانه (چه ورزشی باشد و چه غیرورزشی) تأثیرات مثبت فراوان برای افراد داوطلب دارد که با یافته‌های اسوینسون (۲۰۰۶) و اندام و همکاران (۱۳۹۱) همسوست (۲۱، ۲۰).

همچنین هر دو گروه در ک یکسانی از تأثیرات سرمایه انسانی داوطلبی داشتند. میانگین ادراف دانشجویان داوطلب از تأثیرات سرمایه انسانی در داوطلبان رویدادهای ورزشی (۳/۵۴) و داوطلبان سایر فعالیت‌ها (غیرورزشی) (۳/۴۸) نشان داد که دانشجویان داوطلب رویدادهای ورزشی نسبت به سایر داوطلبان تأثیرات سرمایه انسانی بیشتری از فعالیت‌های داوطلبانه را در ک کردند، شاید بدین دلیل که اکثر داوطلبان رویدادهای ورزشی را

با توجه به جدول ۶ نتایج آزمون تعقیبی توکی نشان داد که بین گروه سین کمتر از ۲۰ سال با گروه ۲۰-۲۵ سال در سرمایه فیزیکی- اقتصادی و سرمایه فرهنگی داوطلبان ورزشی تفاوت معناداری وجود دارد. مقایسه سرمایه فیزیکی - اقتصادی با سن نشان داد که تفاوتی بین گروه سنی کمتر از ۲۰ سال ($X=4/15$) با گروه سنی ۲۰ تا ۲۵ ($X=3/84$) سال وجود دارد ($P=0/004$) و مقایسه سرمایه فرهنگی با سن نشان داد که تفاوتی بین گروه سنی کمتر از ۲۰ سال ($X=4/21$) با گروه سنی ۲۰-۲۵ ($X=3/91$) سال وجود دارد ($P=0/003$). همچنین بین گروه سنی ۲۰-۲۵ سال با گروه سنی ۲۶ سال به بالا در سرمایه فیزیکی- اقتصادی داوطلبان غیرورزشی تفاوت معناداری وجود دارد. مقایسه سرمایه فیزیکی - اقتصادی با سن نشان داد که تفاوتی بین گروه سنی کمتر از ۲۰-۲۵ سال ($X=3/81$) با گروه سنی ۲۶ سال به بالا ($X=3/63$) سال وجود دارد ($P=0/039$).

بحث و نتیجه‌گیری

در این مطالعه، دانشجویان داوطلب رویدادهای ورزشی نسبت به سایر داوطلبان تأثیرات بیشتری از فعالیت‌های

نیستند، که این یافته‌ها با یافته‌های بولت (۲۰۱۳) و دلانی و فاهی (۲۰۰۵) همخوانی دارد (۱۰، ۱۳). دانشجویان داوطلب رویدادهای ورزشی نسبت به غیرورزشی تأثیرات بیشتری از سرمایه فیزیکی- اقتصادی فعالیت‌های داوطلبانه را درک کردند و به عبارتی در کشان از تأثیرات سرمایه فیزیکی و اقتصادی متفاوت است، ولی تفاوت آن از نظر کاربردی کوچک است (۰/۰۱۸). این تفاوت ممکن است بدین دلیل باشد که یکی از مزایای مشارکت داوطلبان کمک به ارائه خدمات بهتر است. به طوری که ۶۵ درصد باشگاه‌های ورزشی اعلام کردند و داوطلبان کار اصلی را در سازمان انجام می‌دهند و همچنین ۹۲ درصد باشگاه‌های ورزشی نمی‌توانند بدون حمایت داوطلبان انجام وظیفه کنند (۲۴). از طرف دیگر بیشتر داوطلبان رویدادهای ورزشی، دانشجویان رشتۀ تربیت بدنی بودند که در حیطۀ تحصیلی خود مشغول به فعالیت داوطلبانه بودند و به احتمال زیاد علاقه‌مند به کسب شغل در این حیطه بودند، که با یافته‌های خیرخواه (۱۳۹۰) همخوانی دارد (۷).

همچنین نتایج تحقیق حاضر نشان داد که هر دو گروه درک یکسان از تأثیرات سرمایه فرهنگی دارند. میانگین ادراک دانشجویان داوطلب از تأثیرات سرمایه فرهنگی در داوطلبان رویدادهای ورزشی (۳/۹۱) و داوطلبان سایر فعالیت‌ها (غیرورزشی) (۳/۸۹) نشان داد که دانشجویان داوطلب رویدادهای ورزشی نسبت به غیرورزشی تأثیرات بیشتری از فعالیت‌های داوطلبانه را درک کردند. اگرچه ورزش می‌تواند در سراسر جامعه تماس افراد در فرهنگ‌های مختلف را حمایت و پریزی کند و به طور مثبت موجب افزایش تحمل و مدارا و احترام بین افراد شود، ولی نتایج تحقیق در این زمینه تفاوت معناداری در بین دو گروه داوطلبان ورزشی و غیرورزشی نشان نداد. شاید بدین دلیل که فعالیت‌های داوطلبانه به وسیله ارائه

دانشجویان تربیت بدنی تشکیل داده‌اند و دارای دانش و آگاهی در حیطۀ فعالیتشان هستند. البته در این مورد نیز تفاوت معنادار نشده است. شاید به این دلیل که دانشجویان داوطلب آموزش لازم و کافی و تخصص مورد نیاز برای فعالیت‌های مربوط را نداشتند. همچنین فعالیت‌های داوطلبانه (چه ورزشی باشد و چه غیرورزشی) به کاهش ناراحتی‌های روانی کمک کرده و به عنوان برقرارکننده تعادل عوامل استرس‌زا و منفی عمل می‌کند و به افزایش رضایت از زندگی و کاهش افسردگی منجر می‌شود و اعتماد به نفس و عزت نفس افراد را بالا می‌برد که این یافته‌ها با یافته‌های پژوهش‌های اسوینسون (۲۰۰۶) و اندام و همکاران (۱۳۹۱) همخوانی دارد (۲۱، ۲).

دانشجویان داوطلب رویدادهای ورزشی نسبت به غیرورزشی تأثیرات بیشتری از فعالیت‌های داوطلبانه را درک کردند و به عبارتی درک این دو گروه از تأثیرات سرمایه اجتماعی داوطلبی متفاوت است. این تفاوت می‌تواند به دلیل فوایدی چون فراهم آوردن فرصت و بهبود سلامت و تناسب اندام، ایجاد لذت و سرگرمی شرکت‌کنندگان، نزدیک کردن مردم در اجتماع به هم، مقابله با ازدوا و تنهایی و توسعه مهارت‌ها باشد که در ورزش نسبت به مولدهای دیگر سرمایه اجتماعی بیشتر است و چون بیشتر جمعیت داوطلبان رویدادهای ورزشی را دانشجویان رشتۀ تربیت بدنی تشکیل می‌دهند و معلولیت یا بیماری خاصی ندارند شاید بتوان گفت ادراک این دانشجویان از سرمایه اجتماعی بیشتر است. این یافته‌ها با یافته‌های کولتر (۲۰۰۵) همخوانی دارد (۱۲)، ولی تفاوت آن از نظر کاربردی کوچک است (۰/۰۱۸). شاید بدین دلیل است که فعالیت داوطلبانه در ورزش در افراد مسن مهم‌تر از جوانان است، در حالی که جامعه آماری پژوهش حاضر افراد جوان تشکیل داده‌اند و اغلب دانشجویان داوطلب در دوره کارشناسی‌اند که شاغل

برنامه‌ریزان می‌توانند با ارائه آموزش‌های لازم و تخصصی در زمینه‌های لازم به دانشجویان داوطلب (چه ورزشی باشد و چه غیرورزشی) به کاهش ناراحتی‌های روانی کمک کنند تا رضایت از زندگی را در آنان افزایش دهند. ورزش می‌تواند در سراسر جامعه، تماس افراد در فرهنگ‌های مختلف را حمایت و پریزی کند و به طور مثبت موجب افزایش تحمل و مدارا و احترام بین افراد شود و موجب گسترش تعاملات اجتماعی افراد و کاهش اختلافات نژادی و فرهنگی در جامعه شود. بنابراین ضرورت تلاش برای کسب میزبانی و برگزاری رویدادهای بزرگ ورزشی احساس می‌شود.

همچنین نتایج حاصل نشان داد که مردان نسبت به زنان تمايل بيشتری به فعالیت‌های داوطلبانه ورزشی دارند و اولویت‌های مردان و زنان در انجام دادن فعالیت‌های داوطلبانه با يكديگر متفاوت است. از اين‌رو، برنامه‌ریزان و سياستگذاران ورزش کشور، علاوه بر توجه به نظام داوطلبی و فعالیت‌های داوطلبانه در عرصه ورزش کشور، جنسیت و ویژگی‌های هر جنس باید مدنظر قرار گیرد تا علائق و نیازهای آنها نیز برآورده شود و از آنجا که بیشتر دانشجویان داوطلب در محدوده سنی ۲۰ تا ۲۵ سال هستند و در مقطع کارشناسی مشغول به تحصیل‌اند، از اين‌رو به مدیران پيشنهاد می‌شود که با توجه به اين‌كه اين قشر جوان است و منبع درآمد مستقلی ندارد و از طرفی با توجه به ادبیات تحقیق که انگیزه افراد برای مشارکت در فعالیت‌های داوطلبانه متفاوت است، مدیران باید تخفیف شهریه یا مزایایی به دانشجویان داوطلب بدهند و همچنین برنامه‌ریزی ویژه برای حفظ و جذب آنان داشته باشند. اطلاع‌رسانی به جامعه هدف رویدادهای ورزشی که اغلب دانشجویان رشتۀ تربیت بدنی هستند می‌تواند جذب داوطلبان علاقه‌مند را افزایش دهد؛ زира اغلب دانشجویان، علاقه‌مند به کسب تجربه و مهارت در

فرصت تعامل با افراد در سنین، تجربیات و سوابق مختلف به گسترش شبکه‌های اجتماعی افراد کمک می‌کند. این در حالی است که در شهرستان سبزوار یا حتی کشور ایران به ندرت رویدادهای بزرگ ورزشی برگزار می‌شود. به اعتقاد دلانی و فاهی (۲۰۰۵) مشارکت در ورزش موجب کاهش اختلافات نژادی و فرهنگی در جامعه می‌شود که یافته‌ها با نتایج حاضر همخوانی ندارد (۱۳).

جنسیت دانشجویان داوطلب (به طور کل) در رویدادهای ورزشی و سایر فعالیت‌ها بر سرمایه انسانی، اجتماعی، فیزیکی - اقتصادی و فرهنگی تأثیر معناداری نداشت. گرچه تعداد زنان بیشتر از مردان است، شاید بدین دلیل تفاوت معنادار نشده که سهم مردان و زنان در اجرای فعالیت‌های داوطلبانه یکسان است و با یافته‌های اینف (۲۰۱۱) همخوانی دارد (۱۴).

سن دانشجویان داوطلب (به طور کل) بر سرمایه انسانی، اجتماعی، فیزیکی - اقتصادی و فرهنگی تأثیر معناداری نداشت، شاید بدین دلیل که با افزایش سن، انگیزه افراد برای اجرای فعالیت‌های داوطلبانه کاهش می‌یابد که با یافته‌های دلانی و فاهی (۲۰۰۵) همخوانی ندارد (۱۳) که ممکن است به دلیل اختلافات فرهنگی و اجتماعی باشد که در هر کشوری با کشور دیگر متفاوت است. همچنین سن دانشجویان داوطلب در گروه رویدادهای ورزشی بر سرمایه فیزیکی - اقتصادی و فرهنگی تأثیر معناداری داشت و در گروه غیرورزشی بر سرمایه فیزیکی - اقتصادی تأثیر معناداری داشت که با یافته‌های مستحفظیان و همکاران (۲۰۱۲) همخوانی دارد که شاید به دلیل تسهیل فرایند بلوغ است (۲۰).

از آنجا که دانشجویان داوطلب رویدادهای ورزشی نسبت به دانشجویان غیرورزشی تأثیرات بیشتری از داوطلبی، سرمایه اجتماعی و فیزیکی - اقتصادی فعالیت‌های داوطلبانه را درک کردند، مدیران و

در سنین و جنسیت‌های موجب تسهیل حفظ و جذب داوطلبان می‌شود. بنابراین با آگاهی از میزان درک داوطلبان از تأثیرشان در فعالیت‌های داوطلبانه بهویژه در رویدادهای ورزشی می‌توان با ارائه راهکارهای علمی و عملی برای حفظ داوطلبان و توسعه فعالیت‌های داوطلبانه و ارائه خدمات بهتر تلاش کرد. به نظر می‌رسد با توجه به اهمیت موضوع نهضت داوطلبی بهویژه در ورزش و ضرورت بهره‌گیری از منابع انسانی برای کسب سرمایه‌های انسانی، اجتماعی، فیزیکی-اقتصادی و فرهنگی در جامعه، مدیران و برنامه‌ریزان باید با ایجاد فرصت‌هایی برای فعالیت‌های داوطلبی و جلب رضایت داوطلبان در سنین و جنسیت‌های مختلف زمینه حفظ و همکاری بیشتر و اثربخش‌تر را فراهم کنند.

حیطهٔ تخصصی و درسی خود هستند و براساس دانش و آگاهی که در رشتۀ تحصیلی خود دارند متمایل به فعالیت‌های داوطلبانه در آن زمینه‌اند.

در نهایت شایان ذکر است اطلاعات به دست آمده از تحقیق حاضر حاکی از آن است که داوطلبان فعالیت‌های داوطلبانه ورزشی به نسبت فعالیت‌های داوطلبانه غیرورزشی تأثیرات بیشتری را درک کردند که احتمالاً به دلیل ماهیت ورزش است، ولی تفاوت بین فعالیت‌های داوطلبانه ورزشی با غیرورزشی آن قدر زیاد نیست، بنابراین فعالیت‌های داوطلبانه از هر نوعی که باشد (ورزشی یا غیرورزشی) فواید مثبت بی‌شماری را برای جامعه و خود فرد به همراه دارد. نتایج این تحقیق روشن می‌کند که داشتن اطلاعات کافی در مورد نگرش و ادراک داوطلبان

منابع و مأخذ

۱. افروزه، محمدصادق؛ محمزمزاده، مهرداد؛ کاشف، میرمحمد و افروزه، محسن (۱۳۹۰). «شناسایی عوامل انگیزشی، ویژگی‌های شخصیتی و مؤلفه‌های اجتماعی نیروهای داوطلبی در ورزش». نشریه مدیریت ورزشی، ش ۱۱، ص ۱۸۱-۱۶۵.
۲. اندام، رضا؛ حمیدی، مهرزاد و تسلیمی، زهرا (۱۳۹۱). «مدیریت داوطلبان در ورزش: مطالعهٔ موردی سازمان ورزش شهرداری تهران». پژوهش‌های مدیریت ورزشی و علوم حرکتی، دوره ۲، شماره ۳، ص ۱۰۳-۹۳.
۳. باقری، یوسف؛ اسدی، حسن و حمیدی، مهرزاد (۱۳۸۹). «تحلیل عوامل مؤثر بر انگیزهٔ داوطلبی در انجمن‌های ورزشی دانشجویی دانشگاه‌های شهر تهران». نشریه مدیریت ورزشی، ش ۶، ص ۱۰۰-۸۵.
۴. پلنت، جولی (۱۳۹۲). «راهنمای نجات SPSS: راهنمای گام‌به‌گام برای تحلیل داده‌ها با استفاده از برنامه SPSS». ترجمهٔ اکبر رضایی. چ اول، تبریز: فروزش، ص ۵۳۰.
۵. جلالی فراهانی، مجید و علی‌دوست قهفرخی، ابراهیم (۱۳۹۲). «مدیریت رویدادها و اردوهای ورزشی». چ دوم، تهران: انتشارات دانشگاه تهران، ص ۱۳۶-۱۲۴.
۶. حمیدی، مهرزاد (۱۳۸۸). «مدیریت و طرز اجرای مسابقات ورزشی». چ پنجم، تهران: بامداد کتاب، ص ۶۳.
۷. خیرخواه، هوشیار (۱۳۹۰). «بررسی رابطهٔ سرمایه اجتماعی و سرمایهٔ فکری سازمان (مطالعهٔ موردی ادارات آموزش و پرورش استان کردستان)». پایان‌نامهٔ کارشناسی ارشد، دانشکدهٔ علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد سندج، ص ۸۱.
۸. کشکر، سارا؛ عمادالاسلامی اسکویی، معصومه و روزبهانی، زهرا (۱۳۸۹). «کار با داوطلبان در ورزش». چ اول، تهران: آوای ظهور، ص ۹۴.

۹. محزمزاده، مهرداد و افروزه، محمدصادق (۱۳۸۷). «بررسی عوامل انگیزشی نیروهای داوطلبی در ورزش دانشگاهی». پژوهش در علوم ورزشی، دوره ۱۹، ش. ۶، ص. ۱۴۳-۱۵۶.

10. Bolt, B. (2013). "Social capital in individuals over fifty: Does formal volunteering have an impact?". Undergraduate Dissertation, School of Psychology, University of East London, Stratford, Water Lane, London, p: 24.
11. Clary, E. G., Snyder, M., Ridge, R. D., Copeland, J., Stukas, A. A., Haugen, J., Miene, P. (1998). "Understanding and assessing the motivation of the volunteers: a functional approach". *Personality and Social Psychology*, 74(6), pp: 1516-1530.
12. Coalter, F. (2005). "The social benefits of sport an overview to inform the community planning process". Report by Institute for Sports Research, University of Stirling, Scotland, UK, p: 31.
13. Delaney, L., Fahey, T. (2005). "Social and economic value of sport in Ireland". The Economic and Social Research Institute, University College Dublin, Ireland. Available from: http://www.esri.ie/publications/search_for_a_publication/searc.
14. Einolf, C. J. (2011). "Gender differences in the correlates of volunteering and charitable giving". *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 40(6), pp: 1092– 1112.
15. Han, K. (2007). "Motivation and commitment of volunteers in a marathon running event". *Voluntas*, 11(1), pp: 45-65.
16. Institute of Project Management. (2014). "The economic social and cultural value of volunteering to Tasmania". Available from: <http://link.edu.au>.
17. Ironmonger, D. (2012). "The economic value of volunteering in Victoria". Report by the Department of Planning and Community Development, Households Research Unit, University of Melbourne, Australia. Available from: <http://www.volunteeringaustralia.org>.
18. Liao, L. C., Huang, C. F. (2013). "A study of college students sport volunteers' participation job satisfaction, perceived value and willingness of re-participation". *Advanced Management Science*, 1(1), pp: 86-90.
19. Miller, M. R. (2013). "College students' perceptions of the impact of volunteering in a medical center". Master's Thesis, Ohio State University, Columbus, USA, pp: 1-81.
20. Mostahfezian, M., Nazari, R., Sarrami, L. (2012). "Analysis of sport volunteers' attitude in international sport events in Iran". *Experimental Biology*, 2(5), pp: 1539-1544.
21. Swinson, J. (2006). "Focusing on the health benefits of volunteering as a recruitment strategy". *Volunteer Administration*, 24(2), pp: 25-30.
22. The Irish Sports Council. (2010). "Assessment of economic impact of sport in Ireland". Indecon International Economic Consultants in Association with the Sport Industry Research Centre, Sheffield-Hallam University, England. Available from: <http://www.indecon.ie>.
23. United States Department of Labor. (2008). "Volunteering in the United States". Available from: <http://www.bls.gov/news.release/volun.nro.htm>.
24. Volunteer Development Agency. (2011). "The impact of volunteering in sport in Northern Ireland". Available from: <http://www.volunteernow.co.uk>.